

Fay Hattındayız-12

Nureddin Yıldız'ın "Dünya Nasıl Dönüyor?" (76.) dersidir.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّم عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

Âlemlerin Rabbi Allah'a hamd, Efendimiz Muhammed aleyhisselama, ailesine, ashabına salat ve selam olsun.

Fitneler zamanının kulluğumuz açısından değiştireceği bir şey yoktur. Namaz, oruç, hac, Kur'an, tespih, teheccüt... Allah'ın şeriatının bize ibadet olarak gösterdiği her şey kıyamete kadar aynı usulle devam edecektir.

Ancak fitne zamanında Müslümanlar'ın mevsime göre bir kültür oluşturmaları, ilişkilerini belirlerken ve kendi iç organizmalarını oluştururken zamanı idrak etmiş ve kavramış olarak yaşamaları şarttır. Eğer bizler Müslümanlar olarak fitnelerin zirveye yükseldiği zamanda, ashab-ı kiram günlerinde bile gösterilemeyecek kadar rahat bir manzara sergilersek bile bile belanın üzerimize gelmesine sebep oluruz.

Bu nedenle fitne zamanlarında birbirimizle ilişkilerimizde mümkün mertebe fitneye neden olmamak ve oluşmuş fitnelere en az zararla sıyrılmak, ardından da kulluk vazifemizi yerine getirip sorumluluktan kurtulmuş olmak gerekir. Fitne zamanlarında böyle bir davranış kültürü oluşturmak ve bir puan ileri çıkarmak gereken bazı hassas noktalarımız bulunur.

Bunlardan **birincisi**, Allah Teâlâ'nın insanları farklı karakterlerde yarattığını kabullenmektir. Filancalar çiftçi, filancalar işçi olurken ve diğer yandan bir başkaları askerlik mesleğine meylederken aslında Rabbimizin içimize koyduğu, her insanda da farklılaştırdığı karakterimizle buluşuyoruzdur. Karakteriyle buluşmadıkça da hiçbir insan aslında rahat değildir. Anne-babalar çocuklarını fitne zamanına hazırlıklı yetiştirirken ve eşler birbirleriyle Müslüman aile oluşturmaya çalışırken ya da herhangi bir şekilde ve ortamda iki kişi-grup için birleşim söz konusu olduğunda, farklı karakterlerimizi inkâr etmeden bir arada olmak esas tutulmalıdır.

Mesele yalnızca etnik yapımız, ırk farklılığımızdan kaynaklanıyor değildir. O zaten göze batan bir gerçektir. Bir de aynı annenin çocuklarında bile görülebilecek türden farklılık söz konusudur ki çocuklardan biri bir dağdan diğeri öteki dağdanmış gibi yaklaşımları mümkün olmayan kimlik taşırlar. İki Müslüman'ın başında idarecilik eden birinin bu noktaya dikkat etmesi gerekir. Müslümanlar'ın sorumluluğunu hoca, siyasetçi, şef, yönetici, cami imamı ya da öğretmen olarak sahiplenen biri karşısındaki yirmi öğrencinin yirmi farklı dünya olduğunu bilmelidir. İnsanlar bir atölyede basmakalıp çıkarılan bardaklar gibi değillerdir.

Bir hadis-i şerifi (Ebu Davud, 4693; Tirmizî, 2955) bu gerçeği hatırlatması açısından bir kere daha hatırlamalıyız:

“Allah Teâlâ, Âdem'i bir avuç topraktan yarattı. Bu toprağı da dünyanın bütün toprak çeşitlerinden topladı. Bunun için Âdem'in çocukları da toprakların farklılıkları kadar farklıdır.”

Tabii ki burada zikredilen 'avuç'tan kasıt, 'tutam' anlamındadır. Dünyadaki kumlu, killi, nemli ve daha birçok çeşit topraktan bir araya gelen insan hamuru, bu yüzden kimi kırmızı tenli kimi kumral, kimi narin kimi haşin, kimi pis kimi temizdir ve birbirinden farklıdır. Çöl toprağının adı toprak olduğu ve Asya'daki bir toprağın da adı toprak olduğu ve birbirleriyle benzeşemedikleri gibi aynı ailenin içindeki iki kardeş bile birbirleriyle benzeşmiyorlar. Allah böyle murat etmiş ve yaratmış.

Bu kaideyi göz önünde tutarak, fitne zamanında birbirimize bakışımızı değiştirebiliriz. Daha esnek, takdir edici, müsamahalı olabiliriz. Çünkü fitne zamanı ile normal zamanı şöyle bir benzetme ile zihnimize oturabiliriz: Bolu'daki bir orman, üstü karla kaplı veya yağmurla sırsıklam olduğu ocak ayında istense de yakılmaz. Ağustos ayında ise güneş her şeyi kurutmuştur, yakmak için kibrite bile gerek yoktur. Oraya bir şişe atılsa güneş ışığının bir süre yansıdığı cam kırıkları yaprakları tutuşturup zaten yanmak için fırsat bekleyen ormanın kökünü kurutabilir.

Fitne zamanında da Müslümanlar, şeytanın asırlardan beri geliştirdiği fitne ortamı yüzünden böyle bir zeminde durmaktadırlar. Fitne zamanında bir kelimenin bedeli normal zamandakinden daha ağır olabilir ve ormanımızı başından sonuna kadar yakabilir. Böyle zamanlarda dikkat edilecek hususların başında farklı kimlikler ve hususiyetlerle yaşadığımızı bilmek ve buna göre davranmak, aile düzenimiz ve sosyal ilişkilerimizde göz önünde bulundurmaktır gelir.

Allah'ın yardımı da bu dikkatleri yerine getirmemizden sonra gelecektir çünkü Allah, sebeplere başvurmamızdan sonra bize yardım eder. Allah'a tevekkül, elinden geleni yaptıktan sonradır. Tevekkülü tembellerin yapması mümkün değildir. Fitne zamanında, "Allah hepimizi fitneden muhafaza buyursun" diye dua etmeden önce dikkat edilmesi gereken bu ve benzeri kriterler gelmektedir.

İkinci dikkat: İnsanlara konumlarına göre davranmak gerekir. On yaşındaki çocuklar altmış yaşında birinin aynı konumda olmadıkları besbellidir. Siyasî kimliği olanla hayatında siyasete hiç bakmamış olanın konumu aynı değildir. Yüzlerce işçi çalıştıranla kendisi işçi olanın konumu ya da senelerce medrese eğitimi görmüş olanla medreseye hiç uğramamış birinin konumu aynı değildir. Allah'ın insanlara lütfettiği nimetleri biz de hesaba katmalıyız; ilimse ilim, malsa mal, şöhretse şöhret, kadınsa kadın, erkekse erkek, yaşlılıkta yaşlılık...

Bu nokta normal zamanlarda dahi Müslümanlar açısından hassas bir nokta olmakla beraber fitne zamanında zaten belki de farz hâle bile gelebilir. Çocukla büyüğe aynı ayakkabıyı veremediğimiz gibi aynı davranışı da gösteremeyiz. İnsanların kırılma noktalarını dikkate almak zorundayız. Bunun sebeplerinden biri de birikimlerin ve konumların dikkate alınmaması olabilir.

Yüksek tahsil yapmış bir delikanlı zaten evliliklerin çatlayarak yürüdüğünü bildiği hâlde kalkıp da bir üniversitede yüksek maaşla öğretim üyesi olabilecek o kadına sırf onun nikâhlısıdır ve Allah ona erkeklik hakkı vermiştir diye bağırıp çağırır ve zaten doğru olmayan bir hareketi özellikle o konumdaki bir kadına sergilerse, bu bile bile fitneye körükle gitmek ve aile ciddiyetinin çatlama sebebini oluşturmaktır. Kişinin karakteri karşısındakinin yüksek tahsil sahibi olmasına, zengin bir babanın kızı olduğu geçmişine dikkat edemeyecekse o kişi dengini aramalıdır.

Aile içinde verilebilecek bu örnek, söz konusu iki şirket ortağı olduğunda da geçerlidir. Hac yolculuğunda dahi bu hassasiyete dikkat edilmeli, herkesle hac arkadaşlığı edilemeyeceği göz önünde tutulmalıdır. Haccını bir müminin gönlünü kırarak veya kendi gönlü kırılmış hâlde tamamlamak, haccı bile kaybettirecek fitne bataklığına düşmüş olmaktır. Böyle bir durumda hac bile insanı cehenneme sürüklemiş olur.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Efendimiz, Ebu Davud'un 4842. hadis-i şerifinde, "insanları konumlarına göre değerlendirin" buyurmaktadır. Ancak elbette bu kimseye karşı kılıbık ya da yağcı olmak anlamına gelmez. Seksen sene yaşamış kişiye yaşadıklarına binaen saygı göstermek, yedi yaşındaki bir çocuğa çocukluğu hasebiyle merhamet etmek demektir. Ömrünü askerî komutan olarak geçirmiş birinin narin bir edebiyat öğretmeni gibi konuşmasını beklememek lazımdır.

Dinimizi anlatırken, şariat terbiyesi verirken ve örfümüzü yayarken insanların kültürlerine ve birikimlerine dikkat etmek zorundayız. Ali radiyallahu anhin sözünde (Buharî, 120) bu nokta vurgulanır: "İnsanlarla anlayacakları kapasiteye göre konuşun. Din anlatıyorsunuz ama insanların Allah'a yalan isnat etmelerini, peygamberi yalanlamalarını ister misiniz?"

Bu sözde anlatılmak istenen, asla anlamayacağı ağırlıkta bir konu anlatılan kişinin o konunun ağırlığını kaldıramayıp sonuçta dini ve peygamberi reddetmesi sonucuna yol açmaktır –konu ona ağır geldiği için. İlacın bile hastaya adım adım verilmesi gerektiği gibi din dahi insanlara belli bir kademede verilmelidir. Allah ve Peygamberi hakkında ciddi bilgisi olmayan kimseleri tefsirle, akide konularıyla buluşturmak akıl kârı değildir. Henüz tahareti bilmeyenin tasavvufun ince konularıyla meşgul olması

sadece çıldırma nedeni olabilir. Böyle bir kişinin kıldığı namaz kabul olmamaktadır ama onu teheccüt kılması için ikna mı edeceğiz?

Fitne zamanlarında özellikle dikkat edilecek **üçüncü** başlığımız: Müslümanlar olarak bizler, kişinin ağzından çıkana ve elinin yazdığına bakarız. Kalp ve niyet okumak dinimizde yasaktır. Resûlullah aleyhissalatu vesselam bir hadis-i şerifinde (Buharî, 4353; Müslim, 1064), “ben insanların kalplerini incelemek, göğüslerini yarmakla emrolunmadım” buyurmaktadır.

Efendimiz aleyhisselam kimlerin münafık olduklarını iyi bildiği ve Huzeife radiyallahu anha haber verdiği hâlde ‘kalp okuma’ işini sünnet hâline getirmemek için bu isimleri açıklamadı. Çünkü bir kere ‘filanca münafıktır’ dediğinde adeta bir ölçü vermiş olacaktı ve ashab-ı kiram bu deyiş üzerinden karakter okuması yapacaklar, bu da bize kadar taşınacak ve kâfirlik demek olan yapı, insanların birbirini itham ettikleri mekanizma olarak kullanılacaktı. Bu sebeptendir ki münafık kimseler hakkında hiçbir açıklama yapılmamıştır. Hatta Abdullah ibni Übey ibni Selül öldüğünde, Efendimiz aleyhisselam onun için cübbesini verip kefen olarak kullanılmasına müsaade etmiştir. Sırf ashab-ı kiram münafıklar hakkında bir dedikoduya bulaşmasınlar diye.

Zira küçük bir ihtimal de olsa, ‘cübbesini ona verdiği göre demek ki o da mümin olarak ölmüş olabilir’ denecekti. Hâlbuki Abdullah ibni Übey ibni Selül, Münafikun suresinde zikredildiğine göre, “Medine’ye döndüğümüzde sefil adamları Medine’den çıkaracağız” diyerek Efendimiz aleyhisselamı ve ashabını kastetmiştir. Böyle bir cümleyi ağzına almış kimse olduğu hâlde, müminler birbirinin kalplerini okuma yöntemi geliştirmesinler diye kesinlikle açıklama yapılmamıştır.

İnsanların üzerinde zanla hüküm verilmesi şeriatımızın kesinlikle müsaade etmediği bir uygulamadır. Zan, mahkemede de Müslümanlar arası ilişkilerde de muteber değildir. Buharî’nin 1788, Müslim’in 716. hadis-i şerifinde Efendimiz aleyhissalatu vesselam, “sakin zan yapmayın, çünkü zan yalan sözün en yalanıdır” buyurmuştur. Zan, elinde belge olmayıp kesin de bilmediği hâlde tahmin yürüterek bir şey hakkında konuşmaktır.

Örnek olarak: Normal zamanlarda işe 8’de giden bir kişinin bir haftadan beri evden 6:30’da çıktığını düşünelim. Saat 6:30’dan 8’e kadar bu kişinin neyle meşgul olduğu bilinmiyor. Takip edilmiş ve bir sokağın ucuna geldiğinde kaybedilmiş. Bu kişi o saatte uluslararası bir örgütten talimat almaya gidiyor olabilir mi? Olabilir. Ama sonuçta bu bir zandır. Ya da ikinci evliliği vardır, hanımına gidiyor da olabilir. Bu da bir zandır. Negatif yönde onlarca soruya cevap olarak gösterilebilecek durumlar vardır ama bunların hiçbiri konuşulamaz, dillendirilemez, gündem edilemez.

Sonuçta bu kişi, muhtaç bir dedenin çamaşırlarını yıkamak için de evden çıkıyor olabilir. Belki mahalle camisinin tuvaletlerini temizlemek için erken çıkıyordur. Unutulmamalıdır ki bunlar da muhtemeldir.

Müslümanlar birbirleri hakkında zan seçeneğini kullanmadıkları gibi bunu hele fitne zamanında hiç tercih etmemelidirler. Özellikle vakıf-dernek başkanları, hoca efendiler, yazarlar zandan tam olarak uzak durmalıdırlar. Sıradan insanların zannı yüz problem oluştursa âlimin veya siyasetçinin zannı bin problem oluşturur. Onun ağzına bakanların sayısı daha fazladır çünkü.

Dördüncü hassas nokta: Müslümanlar’ın birbirlerine muhalefet etmeleri ve farklı görüş beyan etmeleri kesinlikle doğaldır. Biz Allah, Peygamber, Kur’an, şeriat, ashab-ı kiram ve selef-i salihin konularında biriz, ayrılığımız olamaz. Bunlar dışındaki meselelerde fıkıh kitapları veya tarihî olayları değerlendirme açısından farklı olabiliriz.

Mesela bir Müslüman, Hüseyin radiyallahu anhanın doğal ve normal bir olay şeklinde görse onun insanlığından şüphe edilir, kaldı ki İslam’ından şüphe edilsin. Dolayısıyla Peygamber sallallahu aleyhi ve sellemin torununun hunharca şehit edilmesine karşı olmakta hemfikiriz. Onu öldürenler bile yaptıklarıyla iftihar etmiş değillerdir, nedamet duymuşlardır. Ama bu karşı oluştan sonra farklı

düşüncelerimiz bulunabilir. Sözgelimi, doğal olan tepki, “Peygamber Efendimiz aleyhisselamın torununa bu yapılacağına, benim yaratılmamam durumunda böyle bir şey gerçekleşmeyecek olsaydı ben razıydım” demektir. Ama bunu demek yerine bir mümin de mesela, “keşke ona Medine’den çıkmamasını söyleyen Abdullah ibni Ömer’in sözünü dinleseydi” derse bu ‘oh, iyi oldu’ anlamına gelmez herhâlde. Bu yorumu yapan da facianın yüreğini yaktığını zaten kabul etmektedir. Hatta bundan ileri gidip Hüseyin radiyallahu anhın taktik hatası işlediğini ve hazırlıksız yakalandığını söylemek de kişinin Peygamber torununun katillerini övdüğü anlamına gelmez.

Tarihî hadiseleri yorumlamada Müslümanlar farklı düşünceleri sahiplenebilirler. Farklı düşünmemek üzerine bir prensibi sahiplenmek istesek din elimizden gider, düşünme kabiliyetimiz ölür. Ama kırmızı çizgilerimiz elbette vardır; Resûlullah sallallahu aleyhi ve selleme dil uzatamayacağımız gibi uzatanın da dilini kabul etmeyiz, onun ehl-i beytine söz getirmeyiz. Olayları yorumlamak bundan farklıdır. Müslümanlar’ın farklı düşünceleri ile olayları farklı yorumlamaları aynı değildir.

Aramızdaki Allah, Peygamber, Kur’an, hadis, ashab-ı kiram ve şeriat konularında meydana gelecek farklılıklarda ise durum böyle değildir. Mesela şeriate gerek olmadığı, onun yerine artık halkın şeriatını yerine alternatif olarak getirmeyi uygun bulduğu her ne olursa kabul edilebileceği anlamına gelen demokrasinin de makbul olduğu anlayışı elbette bir arada durulacak zemini imha eder. O zaman bir itikat sorunu peyda olur ve bu aşamadan sonra herkes kendi yoluna gider.

Müslümanlar böyle bir kırmızı çizgiye yanaşmaksızın, görüş ve davranış farklılığı sergileyebilirler. Bu konuda aslında aynı hususu düşündükleri hâlde bir kişi ağırdan alan karaktere sahipken diğeri fevrî davranabilir. Mesela beş yüz kişinin teravih namazı kıldığı bir camide imamın ayağa kalkıp “teravihi hızlı mı yavaş mı kıldıracağı üzerine anket yapmak istediğini” söylemesi üzerine oluşacak görüş farklılıklarında asla “bir dakikanın ne farkı var canım” denmeyecektir. Kalabalıktan bir grup, namazın çabuk kılınmasını çünkü sabahleyin işe gideceklerini söyleyecektir. Buna karşı çıkanlarla uzun mücadeleler edilecek, bir kısım grup da belirlenen sonuca göre artık o camiye gelmeyeceğini söyleyecek ve tavır alacaktır.

Bu sembolik anlatım da başka örnekler de denenebilir; birkaç dakikalık fark için o cami boşalacaktır. Sırf yapılan tartışma bile hızlı-yavaş kıldırma arasındaki dakika farkının birkaç katı uzunlukta sürmesine karşın yine de tartışılacaktır. İnsanın yaratılışı budur.

Şayet ‘sineğin kanadı kadar bile’ değeri olmadığına inandığımız dünya için ucuz tartışmalarda bile, âlemlere rahmet olarak gelmiş bir peygamberin ümmeti olarak birbirimizi idare edemezsek artık Siyonizm’den ve diğer şer odaklarından şikâyet etmeye hakkımız yoktur. Kâfirleri dahi bizimle savaşanlar ve savaşmayanlar olarak ikiye ayırırız. Darü’l-harp başka, darü’l-küfür başka şeydir. Herkese, kendi karakterine ve kendi izzetimizi koruyacağımız mantığa göre davranma kabiliyetimiz olmalıdır. Biz abdest alıp namaz kılmakla emrolunmuş bir ümmetiz ama su bulamadığımızda teyemmüme yönlendirildik, tıpkı namazı ayakta kılmamız emredildiği ama mümkün olmayınca oturarak kılabilirdiğimiz ya da idrar bulaşmış elbiseyle namazın kabul olmayacağı ama ürolojik hastalığı olan birinin çamaşırının baştan sona idrar olmasının bile namazına engel teşkil etmeyeceği kanunu gibi.

Namazımızı bile bu esneklikte emreden dinimiz, sadece görüşümüzle farklı ve aykırı bir noktada duruyor diye bir grubu imha etmeye izin verir mi? İslam, ince ayarlı ve hayatın her alternatifine, rengine karşı hazırlıklı bir dindir.

İmanda herhangi bir ayrımı kabul etmedikten sonra fırkalaşmayı ve siyasî ayrışmaları kabullenmek zorundayız. Gruplaşmayı kabul etmemek, ‘benden başkası yok’ demektir ki sıkıntı da zaten burada başlar. Ehl-i sünnet esasen İslam demektir ve Resûlullah aleyhisselamın üzerinde şekillenmiş din anlamıdır. Durum buyken herhangi bir insanı “ehl-i sünnet değildir” diyerek dışlamak öyle bir

dışlamadır ki kişiyi Resûlullah aleyhissalatu vesselamın ilgi alanı dışına attığını iddia eder. Bu cümlenin bedeli çok ağırdır ve kimse tarafından kullanılmamalıdır.

Ashab-ı kiram dahi farklı düşünceleriyle Efendimiz aleyhisselamın önünde münakaşa ediyorlardı. Hucurat suresinin ilk ayetlerinin tefsirine bakıldığında görülecektir ki böyle tartışmalardan biri Ebu Bekir ve Ömer radiyallahu anhuma arasında, siyasî bir konuda yürümüş ve bunun üzerine ayet inmiştir.

İslam orman dini değildir, hayat dinidir ve ümmetimiz milyonlarca insandan oluşur. İnsan da farklılığın doğal karşılanacağı bir canlıdır. İçimizde günahkâr bir nesil var ve farklı günahlara batmış durumda olabilirler; bir kısmı alkolik vasfını almış, bir kısmı faizci olmuştur. Son tahlilde bunlar da sindirilmek zorundadır.

Ulemanın da yanılmışlığı söz konusudur. İbni Teymiye yedi asırdan beri bitmeyen bir kavga'nın adıdır. Sağlığında karıştırmış, vefatının ardından onu sevenler karıştırmaya devam etmiş. Âlimdir, içtihat edecek düzeyde âlimdir. Ama sorunlu konularla uğraştığından, karşısına ta ashab-ı kiramın seviyesine ulaşacak seviyede ve müçtehit kimseleri aldığı için tenkit görmüştür. Bu durum ortadayken İbni Teymiye'yi benzeri bulunmaz, tartışılmaz bir isim olarak alırsak hata ederiz. Ama bunun karşısında, bir içtihadının yanlışlığını öne sürüp 'cehenneme kadar yolu var' tavrını benimsersek bu da yanlıştır.

Âlimlerimiz iman konusunda bizden ve biz de onlardan olduğumuz sürece hatalı-hatasız hepsini kabul etmek gerekir. Hatasız olanının peşinden gideriz, diğerini de kütüphanelerimize emanet ederiz. Vazifemiz cehennemi doldurmak değil, kendimiz cennete girmek için uğraşmaktır. Ümmetimiz içinde Allah'ın ve Peygamberi'nin tanıdığı bir hak olarak bir 'müçtehitler' grubunun varlığını ve içtihat etmelerini hak görmek, bir müçtehidi tutup diğerini silme hakkının olmaması demektir. İchtihat haktır ve Allah ile Peygamberi bu hakkı vermiştir dersek, diğerine de vermiştir. Allah sadece 'benim hocama' bu hakkı vermemiştir. Bu sözü bugüne kadar söyleyen olmamıştır ve Müslüman söylemez. Kimin bu hakkı suistimal etmeden ve Rabbinin razı olacağı şekilde kullandığına ise Allah karar verecektir.

Bizler en başta müçtehitler, sonra zellesi bulunan âlimler, sonra fırkalar olmak üzere hüsn-i zan taşıdığımızda Allah'ın izniyle zarar etmeyiz. Kıyamet gününde, 'ben şu mümin hakkında hüsn-i zan taşıyordum, iyi olduğumu umuyordum' demekle 'ben onu listeden silmişim' demek arasında çok fark vardır. Müminin iyi niyetinden yanılması kabalığından dolayı yanılmasından daha iyidir. Biz Allah Teâlâ'nın infaz memurları değiliz; cennet ve cehennem arasında umut ve korku ile yaşayan kullarıyız. Kendisinin cennet teminatı olmayan insanın başkalarının cennetlik-cehennemlik olmasıyla ilgili konuştuğu her söz batıl ve yanlıştır.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bile münafıkları önündeki bir ağacı gördüğü gibi bildiği hâlde ifşa etmemiştir. Çünkü bu bir çığır açacak ve örnek olacaktı. Asırlar sonra onun ümmetinden birileri çıkıp bir de onun adına, 'sünnetini yaşatmak için' yapmaya kalkarlarsa bu, şeytanın Âdem aleyhisselamla sürtüşmeye başladığı cennet günlerinden beri planlayıp projelendirdiği fitneyi bile bile körüklemek olur. Böylece biz kendi elimizle dinimizi ve dinimizin müstakbelini yıkmış oluruz.

Özellikle kalp okumak ve cımbızla kelime çıkarıp da o ayrıntıdan bir ömürlük Müslümanlığı ve hasenatı yok kabul etmek, esasen yapan kişinin kendini yukarı çıkarmasından başka bir şey değildir.

Sabah namazının dahi ne kadar fazla olursa olsun kazası bir şekilde mümkündür ama ümmetin gruplarından bir grubun, şahıslarından bir şahsın ümmetten kopmasına neden olmanın bir daha kıyamete kadar telafisi mümkün değildir. İki müminin sürtüşmesi ama daha sonra helalleşip barışmaları kendi aralarındaki sorunu çözüyor ancak şeytanın bu soruna yatırımındaki kabarmışlığı önlemiyor.

Bu yüzden ne kadar birbiriyle srten, birbirine sven, birbirini tekfir eden ve kınayan cümle kullanıldıysa dünyada, Şeytanın havuzuna o kadar malzeme toplanıyordur. Ebu Hanife rahmetullahi aleyhin sağlığında ve vefatının ardından kendisine edilen sitemler ve hakaretler, sonraları onun Allah'ın mucizelerinden bir mucize olduğu anlaşılınca o sözleri söyleyenler -İmam Malik ve diğer imamlar başta olmak üzere- dünyadan çekip gittikten sonra öyle zannediyoruz ki Őimdi cennetlerde birbirlerine ikramlarda bulunuyorlardır.

Fakat gelin görün ki fıkıh düşmanlığı edileceği zaman İmam Malik'in Medine'den Bađdat'a söylediği sözler kullanılıyor hl...

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ. وَصَلَّى اللّٰهُ وَسَلَّمْ عَلَی سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَىٰ اٰلِهِ وَصَحْبِهِ اَجْمَعِيْنَ.

Âlemlerin Rabbi Allah'a hamd, Efendimiz Muhammed aleyhisselama, ailesine, ashabına salat ve selam olsun.